

Quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh ở các trường trung học phổ thông huyện Phụng Hiệp, Tỉnh Hậu Giang

Trần Thị Mỹ Nhân*, Trần Lương**

*Học viên cao học Trường Đại học Cần Thơ

**PGS.TS. Giảng viên Trường Đại học Cần Thơ

Received: 2/7/2024; Accepted: 8/7/2024; Published: 18/7/2024

Abstract: Cultural and behavioral education is an important task of high schools. To develop a culture of positive behavior in secondary schools, five measures need to be taken: Raise awareness of managers, instructors and staff about the importance of managing initiatives adaptive cultural education; Develop strategies for managing cultural and behavioral education activities for students; Innovate the form of organization and implementation of management plans for cultural and behavioral education activities for students; Improve direction and implementation of management strategies for cultural and behavioral education programs for students; Regularly inspect and evaluate the results of implementing the plan for managing cultural and behavioral education activities of students.

Keywords: Cultural behavior, building a culture of behavior, high schools

1. Đặt vấn đề

Xây dựng văn hóa ứng xử (VHUX) ở các cơ sở giáo dục nói chung và trường phổ thông nói riêng đã được Nhà nước và ngành Giáo dục đặc biệt quan tâm, xem đây là một nhiệm vụ trọng tâm mà các cơ sở giáo dục phải thực hiện trong giai đoạn hiện nay. Nghị quyết số 29 Hội nghị trung ương 8 khóa XI ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã nêu “Đổi mới chương trình nhằm phát triển năng lực và phẩm chất người học, hài hòa đức, trí, thể, mỹ; dạy người, dạy chữ và dạy nghề. Đổi mới nội dung giáo dục theo hướng tinh giản, hiện đại, thiết thực, phù hợp với lứa tuổi, trình độ và ngành nghề; tăng thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Chú trọng giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống tri thức pháp luật và ý thức công dân. Tập trung vào những giá trị cơ bản của văn hóa, truyền thống và đạo lý dân tộc, tinh hoa văn hóa nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của chủ nghĩa Mác-Lênin - và tư tưởng Hồ Chí Minh”.

Thực tiễn hiện nay cho thấy, vẫn còn một số biểu hiện của văn hóa nhà trường bị xuống cấp, đặc biệt là VHUX suy giảm, những hành vi lệch chuẩn của học sinh (HS) xuất hiện ngày càng nhiều như ứng xử thiếu văn hóa, vi phạm nội quy học tập của nhà trường, bạo lực học đường, chưa lễ phép với thầy cô và người lớn,... Công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội còn bất cập, chưa huy động được sức mạnh của các ban ngành, đoàn thể tại địa phương, đặc biệt

là của gia đình HS. Dưới sự chỉ đạo của Bộ Giáo dục, Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh, Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Phụng Hiệp đã có nhiều chủ trương trong việc xây dựng văn hóa nhà trường nói chung, VHUX nói riêng và đã đạt được nhiều thành tích, tuy nhiên vẫn còn một số hoạt động cần tăng cường.

Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng quản lý hoạt động giáo dục (HĐGD) VHUX ở các trường trung học phổ thông (THPT) huyện Phụng Hiệp tỉnh Hậu Giang, bài viết đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động này ở địa phương.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng HĐGD VHUX cho HS ở các trường THPT huyện Phụng Hiệp, tỉnh Hậu Giang

2.1.1. Ưu điểm

Cán bộ quản lý (CBQL) nhà trường, GV và HS đã nhận thức được tầm quan trọng của quản lý HĐGD VHUX cho HS ở các trường THPT huyện Phụng Hiệp, tỉnh Hậu Giang cũng như ảnh hưởng của những yếu tố tác động đến công tác này.

Xây dựng kế hoạch, duyệt kế hoạch, tổ chức thực hiện, phân công, phân nhiệm vụ cụ thể cho từng bộ phận thực hiện kế hoạch. Đồng thời, xây dựng tiêu chí đánh giá, công tác kiểm tra đánh giá HĐGD VHUX nhìn chung được thực hiện thường xuyên hơn.

2.1.2. Hạn chế

Các CBQL ở trường THPT huyện Phụng Hiệp, tỉnh Hậu Giang vẫn còn chưa nhanh nhạy trong việc

cập nhập với sự thay đổi phương pháp, nội dung và hình thức quản lý mới. Dẫn đến công tác chỉ đạo thực hiện những đổi mới vẫn còn lúng túng.

Công tác bồi dưỡng, đánh giá đội ngũ CBQL, GV làm công tác giáo dục VHUX cho HS ở trường THPT còn một số mặt hạn chế, đội ngũ GV chưa thích ứng kịp với quản lý thay đổi, đồng thời chưa đầy mạnh tinh thần bồi dưỡng và tự bồi dưỡng trong mỗi GV.

2.1.3. Nguyên nhân

- Trong xây dựng kế HGD VHUX cho HS trường THPT thực hiện còn sơ sài, chưa khoa học.

- Trong tổ chức kế HGD VHUX cho HS trường THPT thực hiện thiếu đồng bộ và hệ thống.

- Công tác chỉ đạo HGD VHUX cho HS trường THPT chưa quyết liệt, nhất là xác định nội dung, phương pháp HGD VHUX cho HS trường THPT vận dụng không linh hoạt.

- Công tác kiểm tra đánh giá kết quả giáo dục VHUX cho HS ở các nhà trường chưa thật sự hiệu quả, chủ yếu được đánh giá qua các hoạt động phong trào chủ điểm.

- Tổ chức bồi dưỡng năng lực giáo dục VHUX cho GV, CBQL trường THPT chưa được chú trọng và đầu tư. Kỹ năng của GV về công tác giáo dục VHUX còn nhiều hạn chế chưa đáp ứng được yêu cầu của việc giáo dục VHUX hiện nay.

2.2. Các biện pháp quản lý HGD VHUX cho HS ở các trường THPT huyện Phụng Hiệp, tỉnh Hậu Giang

2.2.1. Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, GV, nhân viên và HS về tầm quan trọng của quản lý HGD VHUX cho HS

Đây là một biện pháp rất quan trọng. Để thực hiện biện pháp này cần phải thực hiện:

- *Đối với CBQL:* Quán triệt chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, các Chỉ thị, Nghị quyết của Bộ Giáo dục và Đào tạo về triển khai các HGD VHUX cho HS THPT, rèn luyện, tu dưỡng đạo đức.

- *Đối với cán bộ Đoàn thanh niên:* Nắm bắt nhanh, kịp thời các chủ trương, đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, các quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các chính sách của chính quyền địa phương, có liên quan đến giáo dục VHUX, thông tin các văn bản chỉ đạo của cán bộ quản lý về công tác triển khai tổ chức HGD VHUX cho HS.

- *Đối với GV:* Nâng cao ý thức trách nhiệm giáo dục VHUX cho HS thông qua lồng ghép hoạt động vào bài giảng trên lớp và cách ứng xử lối sống gương

mẫu, chuẩn mực của người GV trong thời đại mới. Từ đó vận dụng linh hoạt các phương pháp và kinh nghiệm để thực hiện nhiệm vụ đạt hiệu quả cao

- *Đối với HS:* Các em cần nhận thức tầm quan trọng về các hoạt động mà giáo dục VHUX mang lại, giáo dục VHUX trang bị cho HS thái độ và kỹ năng cư xử phù hợp, từ đó hình thành cho HS những hành vi, thói quen lành mạnh, tích cực, đồng thời có thể loại bỏ những hành vi, thói quen tiêu cực trong cuộc sống, tạo cơ hội cho các em có khả năng xử lý vấn đề xảy ra trong cuộc sống.

2.2.2. Xây dựng kế hoạch quản lý HGD VHUX cho HS

Xây dựng kế hoạch trong giáo dục VHUX cho HS là một nhiệm vụ cần thiết của người làm công tác quản lý nhà trường. Nhờ có kế hoạch mà hoạt động phối hợp diễn ra thống nhất mà không lãng phí nhiều công sức, thời gian. Xây dựng kế hoạch giáo dục VHUX là bước đầu tiên trong quy trình quản lý HGD VHUX cho HS. Kế hoạch là cơ sở để mỗi cá nhân, mỗi bộ phận làm chủ được thời gian, tiến độ và hiệu quả khi tiến hành bất kỳ công việc nào trong quá trình phối hợp. Kế hoạch hợp lý theo từng thời gian cụ thể nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho các bộ phận và GV nắm chắc được mục đích của từng nhiệm vụ cụ thể với từng nội dung công việc, thời gian, địa điểm, từ đó làm chủ thời gian, nguồn lực của mình, tự giác, tích cực và chủ động thực hiện tốt nhiệm vụ với thời gian, công sức ít nhất. Xây dựng kế hoạch phối hợp có ý nghĩa quan trọng đối với việc nâng cao hiệu quả giáo dục VHUX cho HS.

Khi xây dựng kế hoạch cần lựa chọn các nội dung trọng tâm, xác định các mục tiêu phù hợp với điều kiện của nhà trường và địa phương để tạo điều kiện thuận lợi nhất để thực hiện được kế hoạch đề ra. Để xây dựng kế hoạch quản lý HGD VHUX cho HS trong nhà trường đạt hiệu quả cao, Hiệu trưởng và CBQL cần thực hiện đầy đủ các nội dung sau:

- Xác định các mục tiêu giáo dục VHUX cho HS.

- Sắp xếp, bố trí thời gian phù hợp để tiến hành HGD VHUX cho HS.

- Xây dựng kế hoạch phù hợp với điều kiện của từng trường, đáp ứng nhiệm vụ của từng năm học và nhiệm vụ chính trị của từng địa phương.

- Nội dung phối hợp cụ thể, phù hợp với điều kiện của nhà trường, tập quán và điều kiện kinh tế của địa phương.

- Xây dựng nguồn tài chính để thực hiện sao cho hiệu quả.

2.2.3. *Đổi mới hình thức tổ chức thực hiện kế hoạch quản lý HĐGD VHUX cho HS*

Mục tiêu của việc đổi mới hình thức tổ chức chính là tạo tính hấp dẫn, lôi cuốn cho hoạt động, làm cho hoạt động đạt hiệu quả cao về các mặt giáo dục, Hiệu trưởng cần thực hiện các nội dung sau:

- Phân công nhiệm vụ cụ thể cho CBQL, GV và các bộ phận thực hiện ngay từ đầu năm học.

- Triển khai kế hoạch và theo dõi tiến trình thực hiện ở từng giai đoạn để kịp thời đánh giá, điều chỉnh cho phù hợp.

- Lựa chọn CBQL, GV có năng lực, kinh nghiệm phối hợp để làm nòng cốt.

- Lập kế hoạch phối hợp với gia đình, chính quyền địa phương, các lực lượng tham gia vào HĐGD VHUX cho HS.

- Bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng VHUX cho đội ngũ GV.

2.2.4. *Tăng cường công tác chỉ đạo thực hiện hiện kế hoạch quản lý HĐGD VHUX cho HS*

Nhằm triển khai nội dung kế hoạch được logic, linh động, lôi cuốn người tổ chức và người tham gia hoạt động, cập nhật, bổ sung những kỹ năng VHUX phù hợp tình hình thực tiễn. CBQL nhà trường cần xác định cụ thể các phương pháp, mục tiêu và nhiệm vụ quản lý HĐGD VHUX cho HS. Dựa theo đó, nhà trường cần phổ biến rõ ràng và đầy đủ các nội dung trên cho toàn thể cán bộ quản lý, GV và nhân viên, tiến hành xây dựng kế hoạch quản lý HĐGD VHUX cho HS ngay từ đầu năm học, ban hành các quy định của nhà trường về việc quản lý HĐGD VHUX cho HS phù hợp với điều kiện của nhà trường.

- Khuyến khích GV tự học, tự bồi dưỡng, thường xuyên trao đổi cách soạn giảng, lựa chọn phương pháp thích hợp cho từng bài giảng, từng hoạt động ngoại khóa của HS.

- Chỉ đạo tổ chuyên môn trong việc bồi dưỡng, kiểm tra, đánh giá việc thực hiện việc đổi mới phương pháp dạy học và hình thức dạy học của GV.

- Kịp thời biểu dương, khen thưởng đối với cá nhân GV có thành tích cao trong việc thực hiện các nội dung đổi mới về phương pháp và hình thức dạy học: đồng thời kiên quyết xử lý đối với những GV có năng lực yếu, không chịu đổi mới hoặc đổi mới mang tính hình thức, có tính chất đối phó.

2.2.5. *Thường xuyên kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch quản lý HĐGD VHUX cho HS*

Hoạt động kiểm tra, đánh giá là bước quan trọng cuối cùng trong quản lý giáo dục VHUX cho HS, qua kết quả đạt được trong giáo dục VHUX cho

HS ở các trường THPT huyện Phụng Hiệp tỉnh Hậu Giang chưa thực sự được quan tâm, chú trọng. Vì vậy, việc đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả HĐGD VHUX cho HS là một trong những biện pháp cấp thiết, cần phải thực hiện các nội dung sau:

- Xây dựng kế hoạch kiểm tra với các tiêu chí cụ thể.

- Tiêu chí thi đua có quy định rõ về khen thưởng và kỉ luật.

- Chế độ khen thưởng, kỉ luật phải phù hợp với điều kiện thực tế và có tác dụng kích thích, động viên các cá nhân, tập thể, tích cực, chủ động và sáng tạo.

- Vận dụng linh hoạt, hợp lý các điều kiện về phương tiện, tài chính trong vấn đề xã hội hóa giáo dục để tổ chức các hoạt động.

3. **Kết luận**

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận, phân tích và đánh giá quản lý HĐGD VHUX cho HS, bài viết đề xuất 5 biện pháp. Trong tất cả các biện pháp quản lý HĐGD VHUX cho HS THPT được đề xuất mỗi biện pháp đều có mục tiêu, nội dung, cách thực hiện và điều kiện thực hiện khác nhau, nhưng cùng, tác động và hỗ trợ lẫn nhau, kết quả của biện pháp này là động lực của biện pháp kia đều cùng hướng đến mục đích thực hiện hoạt động VHUX và quản lý HĐGD VHUX cho HS các trường THPT có hiệu quả. Tuy nhiên, mỗi biện pháp đều có ưu điểm và hạn chế nhất định, phải thực hiện trong những điều kiện nhất định. Do đó, còn tùy thuộc vào điều kiện, hoàn cảnh cụ thể để lựa chọn sử dụng, phối hợp các biện pháp một cách linh hoạt, chủ động, hợp lý nhằm nâng cao hiệu quả HĐGD VHUX và quản lý HĐGD VHUX cho HS.

Tài liệu tham khảo

[1]. Ban Tuyên giáo Trung ương (2016). *Tài liệu học tập các văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng*, Hà Nội.

[2]. Bộ GD và Đào tạo (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về sửa đổi mới căn bản, toàn diện GD và đào tạo*, Hà Nội.

[3]. Bộ GD và Đào tạo (2018). *Đề án xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018-2025*, Hà Nội.

[4]. Nguyễn Dục Quang, Nguyễn Thị Ngọc Hà. (2018). *Nghiên cứu về văn hóa ứng xử học đường và giáo dục văn hóa ứng xử học đường*. Tạp chí khoa học GD Việt Nam

[5]. Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Nguyễn Vũ Bích Hiền Nguyễn Minh Nguyệt, Nguyễn Thanh Lý. (2019). *Quản lý văn hóa nhà trường*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.